

NY modell for seriøsitet – Østfold fylkeskommune

Østfold fylkeskommunes seriøsitetsbestemmelser er en samling av krav som stilles til leverandører som inngår kontrakter med fylkeskommunen samt deres underleverandører.

Østfold-modellen skal bidra til valg av seriøse virksomheter til å utføre tjenester og bygge- og anleggsarbeider i fylket, samt at de som arbeider i eller for disse virksomhetene har anstendige arbeidsforhold. Fylkeskommunen ønsker å sikre ryddige lønns- og arbeidsvilkår og bidra til god rekruttering av faglærte og lærlinger i kontrakter med fylkeskommunen.

Bestemmelsene stiller krav til HMS-kort, mannskapslister, medlemskap i leverandørregister, skatte- og avgiftsforpliktelser, yrkesskadeforsikring, faglærte, og lærlinger. Videre stilles det krav til rapportering til Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret, internkontroll, lønns- og arbeidsvilkår, underleverandører, betaling til bank, obligatorisk tjenestepensjon og revisjon.

Videre vil bestemmelsene gjelde generelt for alle leverandører fylkeskommunen inngår kontrakt med og deres underleverandører.

Kravene vil bli underlagt kontroll og bestemmelsene inneholder gjennomgående en dokumentasjonsplikt slik at kravene kan håndheves effektivt. Det er inntatt ulike sanksjonsmuligheter. Generelt skal en ilagt sanksjon stå i forhold til alvorlighetsgraden og omfanget av bruddet på kontraktsvilkårene. Sanksjonene må være forholdsmessige, og tilpasses den enkelte kontrakt. Mislighold av kontraktsforpliktelsene vil også kunne få konsekvenser for senere konkurranser.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid på bygge- og anleggsplassen under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

	Beskrivelse	Henvisning til lov og forskrift	Forslag til nye sanksjoner
1. HMS-kort	Alle som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplassen under denne kontrakten, skal bære lett synlig et gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet Tilsvarende gjelder alle som utfører renholdsarbeider under denne kontrakten, og for øvrig andre oppdrag for fylkeskommunen.	Byggherreforskriften § 2, jf. § 4., samt virksomhet som utfører renholdstjenester etter forskrift om offentlig godkjenning av renholdsvirksomheter og om kjøp av renholdstjenester	Arbeidstakere som ikke har slikt HMS-kort vil bli bortvist fra bygge- og anleggsplassen
2. Mannskapslister og innsyn i oversiktslister	Før oppstart av arbeidet, skal leverandøren oversende oppdragsgiver en liste over hvilke personer som vil utføre arbeid på bygge- eller anleggsplassen. Oversiktslisten skal føres og kontrolleres daglig i henhold til forskrift om SHA (byggherreforskriften). Oppdragsgiver kan til enhver tid be om innsyn i oversiktslister. Leverandøren skal etablere elektronisk mannskapsregistreringssystem for byggeplassen, iht. Byggherreforskriftens krav til oversiktslister. Systemet skal vise kontraktspyramiden, hvilke arbeidstakere og virksomheter som utfører arbeid på byggeplassen, samt informasjon	Forskrift om sikkerhet, helse- og arbeidsmiljø på bygg- eller anleggsplasser (Byggherreforskriften)	Dersom oversiktslister ikke kan fremlegges på forespørsel eller inneholder mangler, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra oppdragsgiver, kan oppdragsgiver illegge dagmulkt på kr 5000,-pr. arbeidsdag. Vesentlig mislighold som ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra oppdragsgiver, kan påberopes av oppdragsgiver som grunnlag for heving. Før heving gjennomføres skal leverandøren ved skriftlig varsel gis en rimelig tilleggsfrist for å dokumentere retting, med varsel om heving om så ikke skjer.

	om lærlinger. Oppdragsgiver skal ha innsyn i systemet. Alle arbeidere skal hver dag registrere seg ved arbeidsstart. Leverandøren har ansvaret for at alle aktører på byggeplassen har nødvendig godkjente sertifikater og kompetansebevis, og må kunne dokumentere dette.		
3. Pliktig medlemskap i leverandørregister	Leverandøren skal ved kontraktsinngåelse være medlem i Startbank eller tilsvarende leverandørregister som inneholder oppdatert og kontrollert leverandørinformasjon.		Leverandøren kan ikke starte arbeidet på kontrakten før medlemskap er dokumentert, og leverandørinformasjon er oppdatert og kontrollert av byggherren.
4. Brudd på skatte- og avgiftsforpliktelser, samt skatteopplysninger	Leverandøren og eventuelle underleverandører skal til enhver tid oppfylle sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter. Leverandøren skal gi byggherre fullmakt til å innhente skatte- og avgiftsinformasjon i minimum hele kontraktsperioden.	Fylkeskommunen har en særskilt avtale med Skatteetaten om samarbeid om arbeidslivskriminalitet.	Dersom Leverandøren eller dens underleverandører misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter, kan oppdragsgiver, etter at leverandør og/eller underleverandør er gitt en frist til å rette, kreve at heving av kontrakt (for leverandør) og utskifting av underleverandør. Leverandøren snarest mulig skifter ut sin underleverandør for Leverandørens regning og risiko. Dersom Leverandøren ikke skifter ut underleverandøren som den er forpliktet

			til å skifte ut, kan Oppdragsgiver heve kontrakten.
5. Krav til dokumentert yrkesskadeforsikring	Leverandøren skal på forespørsel innen en rimelig frist fastsatt ved skriftlig varsel dokumentere at egne ansatte og ansatte hos underleverandører som utfører arbeid på kontrakten, er dekket av lovpålagt yrkesskadeforsikring.	Lov om yrkesskadeforsikring (Yrkesskadeforsikringsloven) §3 «Plikt til å tegne yrkesskadeforsikring»	Oppdragsgiver kan heve kontrakt dersom leverandør ikke kan dokumentere dette. Oppdragsgiver kan kreve utskifting av underleverandør dersom dette ikke er på plass innen gitt frist, og før byggestart. Dette skal skje uten omkostninger for Oppdragsgiver.
6. Krav om faglærte håndverkere <i>[Bestemmelsen gjelder alle kontrakter over kr 300.000 som gjelder for renhold, bygg- og anleggsgfag (dvs. fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk), samt elektroarbeid (regulert av Forskrift om elektrofag og kvalifikasjonskrav knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr)].</i>	Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 50 % av arbeidede timer innenfor renhold, bygg- og anleggsgfagene ¹ , samt elektrofagene ² samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller utenlandsk fagutdanning der dette finnes. Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag der det finnes fagbrev. Leverandøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktsarbeidet, dokumentere hvordan kravet vil bli oppfylt. Ved kontraktavslutning skal det fremlegges oversikt som viser at kravet er oppfylt.		Byggherren kan stanse arbeidet dersom det er grunn til å tro at vesentlig mislighold vil inntre. Før stansing kan iverksettes, skal byggherren skriftlig ha gitt leverandøren en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om stansing om så ikke skjer.

¹ De fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, som er

² Med elektrofag menes fag regulert av Forskrift om elektrofag og kvalifikasjonskrav knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr

	Timelister skal fremlegges på anmodning. Det gjøres unntak hvor kravet ikke er hensiktsmessig for de oppgaver som skal gjennomføres. Unntak vil være nærmere beskrevet i det enkelte konkurransegrunnlag sammen med en omtale av bruk av annen fagkompetanse.		
7. Krav til bruk av lærlinger <i>[Bestemmelsen gjelder alle kontrakter over NOK 500.000 med en varighet på over 3 måneder, på områder der det er behov for og tilgang til lærlinger.]</i>	Det er et krav at leverandører er tilknyttet en lærlingordning og at en eller flere lærlinger deltar i utførelsen av kontraktarbeidet innenfor bygg- og anleggsfagene, samt elektrofagene³ jf. forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter. Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 10 % av arbeidede timer utføres av lærlinger innenfor henholdsvis bygg- og anleggsfagene, og elektrofagene. Kravet kan oppfylles av leverandøren og en eller flere av hans underleverandører. Leverandøren skal ved oppstart, på anmodning under gjennomføringen av kontraktsarbeidet, samt ved kontraktavslutning dokumentere oversikt over antall lærlingetimer og hvordan dette er oppfylt.	Lov om offentlige anskaffelser §7.	Oppdragsgiver kan stanse arbeidet dersom det er grunn til å tro at vesentlig mislighold vil inntre. Før stansing kan iverksettes, skal byggherren skriftlig ha gitt leverandøren en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om stansing om så ikke skjer.

³ Med elektrofag menes fag regulert av Forskrift om elektrofag og kvalifikasjonskrav knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr

	Oppdragsgiver vil vurdere om kravet (minst 10 %) er forholdsmessig i den enkelte konkurranse, og om kontrakten omfatter bransjer hvor det er særlig behov for læreplasser, jf. forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter § 6. I enkelte kontrakter kan det også være aktuelt å stille et strengere prosentkrav.		
8. Rapporteringsplikt til Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret (OAR)	Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Skatteetaten. Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer nedover i kontraktskjeden.	Lov om skatteforvaltning § 7-6.	Eventuelt ansvar for overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at leverandøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er leverandørens ansvar og skal betales av ham. Ved denne type avvik kan oppdragsgiver gi et gebyr påløpende Kr. 5000,- pr. person pr. hverdag inntil rapporteringen er på plass.
9. Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)	Internkontroll, SHA og risikovurdering: Leverandøren skal til enhver tid følge gjeldende arbeidsmiljølovgivning med tilhørende forskrifter, byggherrens SHA-plan samt byggherrens eller koordinatorens pålegg og anvisninger. Leverandøren skal ha og etterleve et internkontrollsystem i samsvar med forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Relevante deler av	Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (Arbeidsmiljøloven)	<u>Gebyr:</u> Ved avvik kan det sanksjoneres 15.000 kr. pr. forhold. <u>Stansing:</u> Ved overhengende fare for liv og helse, kan byggherren umiddelbart og uten forutgående varsel, stanse de aktiviteter som er knyttet til faresituasjonen. Ved andre mislighold skal byggherren før stansing kan iverksettes, skriftlig ha gitt leverandøren en rimelig frist til å rette

	byggherrens SHA-plan samt byggherrens overordnet risikovurdering skal innarbeides i leverandørens internkontrollsystem på en sporbar og etterprøvbar måte. Leverandøren skal før oppstart og ved endringer i arbeidet, gjennomføre og dokumentere risikovurderinger av egne aktiviteter som kan påvirke sikkerhet, helse og arbeidsmiljø. Byggherren skal informeres om endringer, og relevant dokumentasjon skal oversendes. Språkforståelse og kommunikasjon: All kommunikasjon mellom prosjektets nøkkelpersoner skal, med mindre annet er avtalt, foregå på norsk. Leverandøren skal sikre at alle arbeidstakere kan kommunisere på en måte som ikke medfører sikkerhetsrisiko. Minst én person i hvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk eller engelsk, og i tillegg på et språk som hele arbeidslaget forstår. Alle arbeidstakere på bygge- og anleggsplassen skal forstå informasjon knyttet til SHA-plan, HMS-rutiner, sikkerhetsopplæring, verneprosedyrer,		forholdet, med varsel om stansing om så ikke skjer. Heving: Byggherren kan heve kontrakten dersom det foreligger vesentlig mislighold eller det er klart at vesentlig mislighold vil inntre. Før heving kan iverksettes, skal byggherren skriftlig ha gitt leverandøren en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om heving om så ikke skjer. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve selv om leverandøren retter forholdene Utskifting: Byggherren kan kreve utskifting av leverandørens underleverandører dersom kravene ovenfor ikke etterleves. Slik utskifting skal skje uten kostnad for byggherren. Leverandøren skal sikre at tilsvarende bestemmelser inngår i avtaler med underleverandører.
--	--	--	---

	sikkerhetsinstrukser, SJA, sikkerhetsdatablader, bruksanvisninger og varselskilt. Der dette ikke forstås fullt ut på norsk eller engelsk, skal informasjonen foreligge på arbeidstakerens morsmål.		
10. Krav til lønns- og arbeidsvilkår	Leverandøren er ansvarlig for at egne ansatte og ansatte hos eventuelle underleverandører (herunder innleide) som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten har lønns- og arbeidsvilkår som ikke er dårligere enn: • Den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølovgivning, allmenngjøringsforskrifter eller landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. • På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen. Leverandøren plikter på forespørsel med rimelig frist å dokumentere lønns- og		Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal leverandøren uten ugrunnet opphold, rette forholdet. Der bruddet har skjedd hos en underleverandør er kravet om retting det samme. Både for krav som følger av allmenngjort tariffavtale og landsomfattende tariffavtale. De vilkår og begrensninger som følger av lov om allmenngjøring av tariffavtaler mv. av 4. juni 1993 § 13 skal gjelde i begge disse tilfellene. Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår eller dokumentasjonsplikten, uavhengig av antall brudd, kan det gis et minimumsgebyr på 15.000 kr eller vederlaget kan avkortes forholdsmessig med inntil 5 promille av kontraktssummen eller avropets størrelse. Før sanksjon iverksettes skal byggherren skriftlig ha gitt leverandøren en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om sanksjon om så ikke skjer. Dersom misligholdet ikke rettes

	arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underleverandører (herunder innleide). Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønnsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder. Det skal også dokumenteres oppfyllelse av krav om dekning av reise, kost og losji. Oppdragsgiver og/eller andre som opptre på vegne av oppdragsgiver har rett til innsyn i dokumenter, og rett til å foreta andre undersøkelser, som gjør det mulig for oppdragsgiver å gjennomføre kontroll med at kravet til lønns- og arbeidsvilkår overholdes. Medvirknings- og dokumentasjonsplikten omfatter også underleverandører. Oppdragsgiver kan kreve å få adgang til lokaler som benyttes til innkvartering av ansatte. Dette gjelder bolig arbeidsgiver har fremskaffet/tilbudt til arbeidere som medvirker i oppfyllelse av kontrakt. Oppdragsgivers rett til dokumentasjon og inspeksjon skal også gjelde overfor		innen fristen, kan varslet sanksjon ilegges. Vesentlig mislighold av lønns- og arbeidsvilkår hos leverandøren kan påberopes av oppdragsgiver som grunnlag for heving, selv om leverandøren retter forholdene.
--	--	--	---

	eventuelle underentreprenører, innleide arbeidstakere og utsendte arbeidstakere.		
11. Bruk av underleverandører, herunder innleid arbeidskraft fra bemanningsforetak	Leverandøren kan ikke ha flere enn to ledd underentreprenører i kjeden under seg. Innleie fra bemanningsforetak til bygningsarbeid på byggeplasser i Oslo, Akershus, Østfold, Buskerud og Vestfold er ikke tillatt. Leverandørens bruk av enkeltpersonforetak skal begrunnes skriftlig.	Anskaffelsesforskriften § 8-13 og § 19-3/ forsyningsforskriften § 7-8. Forskrift om innleie fra bemanningsforetak § 4.	Byggherren kan stanse eller heve kontrakten dersom det foreligger vesentlig mislighold eller det er klart at vesentlig mislighold vil inntre. Før stansing eller heving kan iverksettes, skal byggherren skriftlig ha gitt leverandøren en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om stansing eller heving om så ikke skjer.
12. Krav om betaling til bank mv	All betaling leverandøren og underleverandører foretar i forbindelse med utførelsen av kontraktsarbeid for Oppdragsgiver skal betales med elektronisk betalingsmiddel. Lønn, oppgjør og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører, innleide og selvstendige oppdragstakere som utfører arbeider under kontrakten skal utbetales til den enkeltes konto i bank.		Ved brudd på bestemmelsen avkortes leverandørens vederlag med samme beløp som kontantbetalingen.
13. Obligatorisk tjenestepensjon (OTP)	Leverandøren er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underleverandører (herunder innleide) som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, har obligatorisk tjenestepensjon.	Lov om obligatorisk tjenestepensjon, (OTP-Loven)	Ved brudd på kravet til obligatorisk tjenestepensjon skal leverandøren rette forholdet.

			Ved brudd på krav til obligatorisk tjenestepensjon eller dokumentasjonsplikten, kan det gis et minimumsgebyr på 15.000 kr eller vederlaget kan avkortes forholdsmessig med inntil 5 promille av kontraktssummen eller avropets størrelse. Før sanksjon iverksettes skal byggherren skriftlig ha gitt leverandøren en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om sanksjon om så ikke skjer. Dersom misligholdet ikke rettes innen fristen, kan varslet sanksjon ilegges. Vesentlig mislighold av kravet til obligatorisk tjenestepensjon, herunder dokumentasjonsplikten hos leverandøren, kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving, selv om leverandøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet (herunder bemanningsselskaper), kan byggherren kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.
14. Forbud mot manglende respekt for fagorganisering og kollektive forhandlinger (ILO's kjernekonvensjoner 87 og 98)	Arbeidstakere og arbeidsgivere har rett til å danne, eller slutte seg til de organisasjoner de selv måtte ønske, og til å drive kollektive forhandlinger og dele innholdet. All aktivitet i forhold til denne		

	organiseringen skal skje helt uten represalier eller andre former for forulemping for deltakerne. Arbeidsgiver må på ingen måte hindre arenaer for møter og kollektive forhandlinger. Der organisasjonsfriheten og retten til kollektive lønnsforhandlinger er begrenset ved nasjonal lov, skal arbeidsgiver legge til rette for, og ikke hindre, parallelle mekanismer til fri og uavhengige organisering og forhandling.		
15. Mislighold av kontraktsforpliktelser - konsekvenser for senere konkurranser	Brudd på pliktene i denne kontrakten vil bli nedtegnet og kan få betydning i senere konkurranser, enten i kvalifikasjons- eller tildelingsvurderingen i overensstemmelse med regelverket for offentlige anskaffelser.		
16. Revisjon (Kontroll)	Byggherren, eller ekstern revisor engasjert av byggherren, kan gjennomføre revisjon hos leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til slutfaktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd.		